

Målnummer: 6011-04 **Avdelning:** 1

Avgörandedatum: 2006-05-18

Rubrik: Ett överklagande, som gjorts i syfte att få uttalanden i domskäl ändrade, har avvisats.

Lagrum:

Rättsfall:

- RÅ 1981 2:44
- RÅ 1986 ref. 150
- RÅ 1991 ref. 58

REFERAT

B.R., som är synskadad, ansökte om riksferdtjänst för resa med taxi utan ledsagare till Solhaga kursgård i Markaryds kommun den 29-31 augusti 2003. - Kalmar Läns Trafik AB (KLT) beslutade den 13 juni 2003 att bifalla B.R:s ansökan på så sätt att han beviljades riksferdtjänst för resa med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare.

B.R. överklagade beslutet och yrkade att han skulle beviljas riksferdtjänst med taxi för den aktuella resan samt att riksferdtjänst för kommande resor inom landet skulle beviljas med taxi eller, om avstånden är långa, med flyg.

KLT vidhöll det överklagade beslutet.

Länsrätten i Kalmar län (2003-08-08, Gustavsson, ordförande) yttrade: Länsrätten gör följande bedömning. - Enligt 7 § lagen (1997:735) om riksferdtjänst får tillstånd till riksferdtjänst förenas med föreskrifter om färdsätt. KLT har för den aktuella resan beviljat B.R. riksferdtjänst för resa med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare. Utredningen i målet visar inte att hans funktionshinder eller något därmed sammanhängande förhållande inte skulle medge att resan företas på detta sätt. Skäl att ändra det överklagade beslutet föreligger därför inte. - Det överklagade beslutet omfattar endast B.R:s ansökan om riksferdtjänst för resan till Solhaga kursgård. Hans yrkande om att han skall beviljas att få företaga andra kommande resor inom landet med taxi eller, om det är fråga om långa resor, med flyg kan därför inte prövas av länsrätten. - Länsrätten avslår överklagandet till den del det avser resan till Solhaga kursgård den 29-31 augusti 2003. - Överklagandet i övrigt tas inte upp till prövning.

B.R. överklagade länsrättens dom och yrkade - som hans talan får förstås - i första hand att han skulle få genomföra den aktuella resan mellan bostaden i Västervik och Markaryd med avresa den 29 augusti 2003 och hemresa den 31 augusti 2003 med taxi. I andra hand yrkade han att KLT skulle utse en ledsagare åt honom för den aktuella resan.

KLT bestred bifall till överklagandet.

Kammarrätten i Jönköping (2004-09-20, Rosén, Hallström, referent, Lindström) yttrade: Av 6 § lagen om riksferdtjänst framgår att tillståndet skall gälla även ledsagare om den som söker tillstånd till riksferdtjänst behöver ledsagare under resan. Av 7 § samma lag framgår att ett tillstånd till riksferdtjänst får förenas med föreskrifter om färdsätt. - I förarbetena (prop. 1988/89:81 s. 16) till lagen om riksferdtjänst anges bl.a. följande. Behovet av ledsagare bör alltid ställas i relation till den service som trafikföretaget erbjuder. Det ingår i trafikföretagens

uppgift att tillhandahålla en rimlig grad av service för människor med funktionshinder. Riksfärdtjänst med ledsagare bör därför bara ges till dem som behöver mer personlig hjälp under reskedjan än vad trafikföretagen kan bidra med. Om ledsagare behövs för någon del av resan bör i första hand tåg eller flyg med ledsagare väljas framför alternativet taxi. Vidare anges följande i prop. (1996/97:115 s. 51). Om den sökande inte kan resa med 2 klass tåg utan att det uppkommer merkostnader kan tillstånd ges till resa med 2 klass tåg med ledsagare, med 1 klass tåg, med flyg, taxi eller specialfordon. Det är funktionshindrets svårighetsgrad som avgör vilket färdmedel som får användas. - Kammarrätten finner - trots att tiden för resan numera har passerat - att det föreligger skäl att pröva frågan huruvida B.R. varit berättigad att företa den aktuella resan enligt sina önskemål. Rätten gör därvid följande bedömning. - Det är enligt lagförarbetena funktionshindrets svårighetsgrad som skall ligga till grund för vilket färdmedel som skall beviljas. Om det går att genomföra en resa med tåg skall så ske. Rätten till riksfärdtjänst skall även gälla för ledsagare om sådan behövs under resan. Då B.R. klarar att åka tåg med ledsagare har KLT haft fog för sitt beslut. Däremot ankommer det inte på tillståndsgivaren att ordna en ledsagare. Även med beaktande av vad som har anförts rörande B.R:s ledarhund finner kammarrätten att det beviljade tillståndet uppfyller de krav som kan anses föreligga. Med hänsyn till att tiden för resan har passerat föranleder överklagandet inte någon vidare åtgärd från kammarrättens sida. - Kammarrätten avskriver - med åberopande av vad som antecknats i domskälen - målet från vidare handläggning.

B.R. överklagade kammarrättens dom och anförde i huvudsak följande. Kammarrätten konstaterar i sin dom att det inte föreligger någon skyldighet för en tillståndsgivare att anskaffa ledsagare om det behövs en sådan. Det måste dock åligga tillståndsgivaren att utforma en resa på ett sådant sätt att den som är berättigad till riksfärdtjänst också kan företa resan. Det kan rimligen inte vara tillräckligt att konstatera att han skulle kunna åka tåg med ledsagare om han hade haft någon och sedan hänvisa honom till att ansöka om ledsagare i annan ordning. Med den tolkning som kammarrätten gör skulle det i praktiken innebära att ingen person som enbart är gravt synskadad skulle få tillgång till riksfärdtjänst med mindre än att vederbörande har en ledsagare att resa med. Konsekvensen blir då att den synskadade person som har någon seende med sig och alltså egentligen inte behöver riksfärdtjänst får resan billigare eftersom riksfärdtjänsten då betalar för en ledsagare, medan den som inte har någon ledsagare och alltså verkligen skulle vara i behov av riksfärdtjänst inte har möjlighet att resa. Vidare bör det vara självklart att resan skall vara utformad så att han kan ta med sin ledarhund. Det bör vara lika självklart som att den som behöver rullstol eller rollator skall få ta denna med sig.

Regeringsrätten (2006-05-18, Lavin, Eliason, Knutsson) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Kammarrätten har i sin dom avskrivit målet från vidare handläggning av den anledningen att tiden för resan numera har passerat. Rätten har trots utgången i målet ändock funnit skäl att i sin motivering uttala sig i frågan huruvida B.R. varit berättigad att företa den aktuella resan enligt sina önskemål.

Det har hos förvaltningsdomstolarna utbildat sig en praxis av innebörd att sakprövning bör ske i avskrivningsmål, när klaganden får anses ha ett befogat intresse av att kunna få prövat om det funnits laga eller tillräckliga skäl för den beslutade åtgärden (se t.ex. RÅ81 2:44, RÅ 1986 ref. 150 och RÅ 1991 ref. 58). Dylika uttalanden hör egentligen inte till avgörandet som sådant utan blir ett slags extra service åt klaganden. Deras betydelse blir beroende av om beslutsmyndigheten är beredd att i framtiden fästa något avseende vid dem. Några självständiga rättsverkningar har inte uttalandena, och de kan naturligtvis inte på motsvarande sätt som en fastställelse dom läggas till grund för ett nytt avgörande. (Se Lavin i Förvaltningsrättslig tidskrift 1995 s. 73).

B.R. yrkar i sitt överklagande att Regeringsrätten skall göra vissa ändringar i de uttalanden om utformningen av resan som kammarrätten gjort i sina domskäl.

Ett överklagande kan inte avse enbart domsmotiveringen utom i sådana sällsynta undantagsfall då denna har självständiga rättsverkningar. B.R:s överklagande skall därför avvisas.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten avvisar överklagandet.

Föredraget 2006-05-09, föredragande Lokrantz, målnummer 6011-04

Sökord: Överklagbarhet; Förvaltningsprocess övriga frågor

Litteratur: Bohlin och Warnling-Nerep, Förvaltningsrättens grunder, 2004, s. 250; Lavin i Förvaltningsrättslig tidskrift 1995 s. 73; Ragnemalm, Förvaltningsbesluts överklagbarhet, 1970, s. 63-65, 618-633; Strömberg, Allmän förvaltningsrätt, 22 u. 2003, s. 189; Westerberg, Allmän förvaltningsrätt, 3 u. 1978, s. 89
